

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут психології

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія та методологія науки

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітньо-наукова програма: «Електроніка»

Спеціальність: 171 «Електроніка»

Галузь знань: 17 «Електроніка та комунікації»

Форма навчання – денна

Затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
- 8. Політика навчальної дисципліни**

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Філософія та методологія науки
Освітня програма	Електроніка
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	171 Електроніка
Галузь знань	17 Електроніка та комунікації
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	Перший. Другий.
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 14 год. Семінарські заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/1323

2. Опис дисципліни

Опанування тематикою методології науки передбачає розгляд метарівня наукового пізнання – філософського аналізу науки як соціокультурного явища, зокрема: розуміння основних філософсько-світоглядних проблем і тенденцій розвитку науки, критичне осмислення подій та явищ наукового життя, використання філософської рефлексії для формування власної світоглядної позиції та системного наукового і загального культурного світогляду. «Філософія та методологія науки» читається студентам першого курсу спеціальності 171 «Електроніка» фізико-технічного факультету як така, що покликана допомогти зрозуміти значення функцій, методологічних можливостей науки, зрозуміти роль науки як культурного феномену та соціального інституту, роль наукових революцій у соціокультурному процесі та місця в них наук галузі знань «Електроніка та комунікації». Важливою є орієнтація на формування у здобувачів загальної та контекстуальної світоглядної культури наукового мислення, розуміння основних напрямків розвитку філософії науки як галузі філософського знання, вивчення основних тенденцій розвитку сучасної науки, в першу чергу технічної, а також етичної складової наукової діяльності вченого-дослідника тощо. Знання та розуміння цих явищ породжує компетентне вміння окреслювати дослідницьке поле, методологію власного наукового дослідження, а також давати фахову оцінку явищам і подіям наукового життя, соціокультурному процесу та місцю у ньому власної спеціалізації. Вагоме місце також займає формування комунікативних навичок і творчих здібностей, важливих для обґрунтування гіпотез і ефективного позиціонування власних наукових здобутків.

Мета: пояснити студентам зв'язок пізнання, філософії та наукового пізнання; місце і роль наукового пізнання у структурі пізнання загалом та філософії у контексті формування наукового знання; визначити можливості застосування у спеціалізованому технічному знанні основ філософської методології.

Завдання: розкрити предмет і завдання філософії та методології науки; ознайомити з особливостями її історичного розвитку, експлікувати найважливіші наукові ідеї представників античної, середньовічної, ренесансної, новочасної та сучасної філософії, з'ясувати найважливіші методологічні принципи філософського осмислення буття, людини, свідомості, пізнання, методу, суспільства, культури; ознайомити з найбільш значущими світоглядними ідеями на всіх етапах цивілізаційного розвитку, які визначали характер розвитку науки у контексті філософських напрямків і позицій, що характеризують природу, структуру та шляхи наукового пізнання, розкрити парадигмальні особливості наукового пізнання, зокрема,

технічного; дати уявлення про багаторівневу структуру методології, сформувати системний науковий світогляд, вдосконалити навички наукового пошуку, застосування філософських, загальнонаукових методів під час виконання науково-дослідних завдань за тематикою власних наукових робіт.

У результаті вивчення курсу студент повинен *знати*: зміст, основні поняття та проблеми філософії науки; види наукового та ненаукового знання; структуру, динаміку та основні форми наукового знання; критерії науковості та процесуальні риси наукового пізнання; особливості виникнення та історичного розвитку науки; підстави класифікації видів наукового знання як природничо-наукового та соціогуманітарного пізнання; фактори соціальної детермінації істини; специфіку існування науки як соціального інституту; особливості та рівні соціокультурного впливу, структуру, значення і перспективи науки в сучасному світі; основні етапи розвитку науки; головні риси найважливіших напрямків і позицій, що характеризують природу наукового знання та шляхи наукового пізнання; зміст поняття методології, методу, методики, технології; відмінність методу від інших форм пізнавальної діяльності; складові та властивості методу, класифікацію методів; сучасні концепції структури і розвитку наукового знання; засади концепції сталого розвитку суспільства, синергетичної наукової парадигми.

У результаті вивчення курсу студент повинен *вміти*: розкрити та аргументувати закономірності науково-пізнавальної діяльності, критерії розмежування наукового та позанаукового знання, роль раціональності як основи наукового мислення і пізнання та позараціональних чинників у науковому пізнанні; ідентифікувати форми класичного ідеалу науковості; головні принципи науки; охарактеризувати диференціацію та інтеграцію як об'єктивні діалектичні протилежності у розвитку суспільства, специфіку їх прояву в науці; розрізняти і розуміти інтерналізм та екстерналізм; ідентифікувати рівні, форми, завдання, результати та методи наукового пізнання; розрізняти номінальне та реальне визначення методу; диференціювати загальнологічні та загальнонаукові методи, розуміти відмінність загальнологічних та загальнонаукових методів від загально філософських; здійснювати характеристику технічних та інструментальних наук; обґрунтовувати уявлення про співвідношення методу та суб'єкта, методу та об'єкта, дискутувати про підстави, засоби і методи досягнення наукового знання; описувати єдність пізнавальної та перетворювальної функцій у технічному знанні, бути здатним характеризувати синтетичний характер технікознавства, виявляти місце філософії техніки у перехресті філософського та технікознавчого знання; шукати і використовувати інформацію про фундаментальні і прикладні дослідження; охарактеризувати постнекласичний тип наукової раціональності та нові методології загально-наукового та спеціально-технічного наукового пізнання; провести дискусію чи написати дослідження про формування загально-технічного рівня наукової методології, дискутувати про співвідношення технічних дисциплін і соціальної практики; провести дискусію чи написати дослідження про філософію і проблеми математики, методологічні засади кібернетики, методологічні засади сучасної фізики та інших технічних наук; характеризувати науку як рушійну силу сучасного прогресу; дискутувати про проблеми етики науки в контексті наукових традицій і наукових революцій.

Компетентності

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 11. Здатність здійснювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, наукові, культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу суспільства та у розвитку.

СК 4. Здатність враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на ефективність та результати інженерної діяльності в галузі електроніки.

СК 7. Здатність застосовувати творчий та інноваційний потенціал в синтезі інженерних рішень.

Програмні результати навчання

Р 1. Описувати принцип дії за допомогою наукових концепцій, теорій та методів.

Р 11. Аргументувати нормативно-правові засади при впровадженні нових електронних пристроїв та систем; оцінювати переваги інженерних розробок, їх екологічність та безпечність; захищати власні світоглядні позиції та переконання у виробничій або соціальній діяльності.

Р 13. Вміти засвоювати нові знання, професійні технології та інновації, знаходити нові нешаблонні рішення і засоби їх здійснення; відповідати умовам гнучкості в подоланні перешкод та досягненні мети, раціонального використання та нормування часу, дисциплінованості, відповідальності за свої рішення та діяльність.

Р 14. Дотримуватися норм сучасної професійної та ділової мови.

Р 15. Виявляти навички самостійної та колективної роботи, проявляти лідерські якості, організувати роботу за умов обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Модуль 1. Філософія науки. Тема 1. Предмет філософії науки	Знати і розрізняти характерні риси ненаукового знання та особливості наукового пізнання. Вміти обґрунтувати значення раціональності як основи наукового мислення і пізнання та виявляти позараціональні чинники у науковому пізнанні. Визначати специфіку гносеології та формулювати проблеми наукового пошуку. Вміти описати засади наукового дослідження, виокремлюючи ідеали і норми наукового дослідження, поняття про наукову картину світу та її філософські засади. Вміти сформулювати предмет та охарактеризувати зміст, основні поняття та проблеми філософії науки та головні концепції філософії і методології науки.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
2.	Тема 2. Основні етапи розвитку науки: історичний та парадигмальний підходи.	Розуміти, в чому полягає специфіка виникнення й історичного розвитку науки. Вміти охарактеризувати диференціацію та інтеграцію як об'єктивні діалектичні протилежності у розвитку суспільства, специфіка їх прояву в науці, визначити та описати основні напрями диференціації та інтеграції в науці, перелічувати засоби і форми диференціації та інтеграції наукового знання,	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі

		<p>окреслювати співвідношення і темпи цих процесів у різні епохи, визначати роль диференціації та інтеграції в успішній реалізації соціальних функцій науки.</p> <p>Знати особливості глобальних наукових революцій та зміни типів наукової раціональності. Вміти охарактеризувати постнекласичний тип наукової раціональності та нові методології наукового пізнання.</p> <p>Могти описати проблему множини методологічних систем філософії науки. Знати засади філософсько-наукових парадигмальних техніко-орієнтованих систем, зокрема, логіко-орієнтованої традиції у філософії науки: логічний емпіризм, методологія індуктивізму, позитивізм і методологія фальсифікаціонізму К. Поппера. Знати засади філософсько-наукових парадигмальних етико-орієнтованих систем, зокрема, історико-орієнтованої традиції у філософії науки: Історична школа у філософії науки: критика позитивізму в концепції особистісного знання М. Полані. "Структура наукових революцій" Т. Куна. Розвиток історичного підходу у філософії науки С. Тулміном. Методологія науководослідницьких програм І. Лакатоса. Методологічний анархізм П. Фейерабенда. Вміти сформулювати проблему несумірності методологічних системи науки.</p>	
3.	<p>Тема 3.</p> <p>Наука як культурний феномен і соціальний інститут</p>	<p>Знати специфіку наукового пізнання та визначати соціокультурний вплив на наукове знання. Розуміти методологічні, структурні, світоглядно-ціннісні засади та особливості наукового пізнання. Вміти охарактеризувати науку як особливу форму суспільної свідомості. Знати місце науки в системі духовної культури людства, її соціальні функції. Мати змогу описати структуру наукового знання. Знати класифікації та роль науки у розвитку продуктивних сил суспільства. Вміти дискутувати з тематики динаміки наукового прогресу, проблеми наука й освіти в контексті парадигм сцієнтизму та антисцієнтизму.</p>	<p>Питання до семінарського заняття</p> <p>Праці для розгляду та обговорення на семінарі</p>
4.	<p>Модуль 2.</p> <p>Методологія науки.</p> <p>Тема 4.</p> <p>Багаторівнева структура</p>	<p>Розрізняти метод і методологію в науці. Знати і могли перелічити форми наукового знання. Мати поняття про науковий метод. Розрізняти метод, методологію, методику, техніку наукового дослідження. Розрізняти загальнонаукові методологічні принципи та вміти характеризувати їх зміни впродовж</p>	<p>Питання до семінарського заняття</p> <p>Праці для розгляду та обговорення на семінарі</p>

	методології.	розвитку науки. Описувати особливості емпіричного і теоретичного рівнів наукового пізнання, диференціювати їх основні методи. Могти скласти доповідь про структуру, розвиток і зміну наукових теорій, розвиток поняття наукової методології у другій половині ХХ ст. Диференціювати та описувати основні рівні сучасної наукової методології: філософський, спеціально-науковий, регіональний, загальнонауковий. Визнати роль і місце методологічної функції філософської теорії та її соціальне значення.	
5.	Тема 5. Методи наукового пізнання	<p>Знати методи наукового пізнання, головні рівні і методи наукового дослідження. Розрізнити методи емпіричного та теоретичного досліджень, структуру емпіричного та теоретичного знання. Диференціювати та характеризувати загальнонаукові та спеціальні, емпіричні та теоретичні, кількісні та якісні методи. Вміти описати структуру емпіричного та теоретичного знання.</p> <p>Диференціювати загальнологічні та загальнонаукові методи, розуміти відмінність загальнологічних та загальнонаукових методів від загальнофілософських. Тлумачити методологічне значення герменевтики та феноменології для здійснення досліджень у гуманітарних науках. Розуміти значення герменевтики як загальногуманітарна методологія та вміти визначати роль феноменологічного методу в пізнанні гуманітарних наук.</p> <p>Усвідомлювати завдання, результати та методи теоретичного етапу пізнання. Знати, що таке гіпотетико-дедуктивний, конструктивно генетичний, історичний та логічний методи, перевірка (верифікація), фальсифікація, логічне (математичне) доведення, аксіоматико дедуктивний, метод сходження від абстрактного до конкретного, системний метод. Усвідомлювати завдання, результати та методи емпіричного етапу пізнання. Знати, що таке спостереження, вимірювання, опис, порівняння, експеримент, модельний експеримент (моделювання).</p> <p>Знати особливості емпіричних методів гуманітарного пізнання. Усвідомлювати зміст, завдання, переваги, недоліки, правила спостереження. Знати різновиди спостережень. Усвідомлювати зміст, різновиди, недоліки опису. Усвідомлювати зміст, переваги, правила</p>	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі

		<p>порівняння. Усвідомлювати завдання та методи емпірико-теоретичного етапу пізнання. Знати, що таке аналіз, синтез, аналогія, дедукція, індукція, екстраполяція, систематизація, класифікація, типологія. Знати особливості аналізу в гуманітарному пізнанні: первинний аналіз (експрес-аналіз) та методи атестації тексту. Розрізняти класифікаційні методи. Знати, що таке формалізація, абстрагування, ідеалізація, мисленнєвий експеримент, теоретичне моделювання як перехід до теоретичного пізнання. Знати особливості абстрагування та ідеалізації в гуманітарних науках.</p>	
6.	<p>Тема 6. Наука і техніка: технікознавство і філософія техніки.</p>	<p>Вміти описати єдність пізнавальної та перетворювальної функцій у технічному знанні. Бути здатним характеризувати синтетичний характер технікознавства, виявляти місце філософії техніки у перехресті філософського та технікознавчого знання. Мати здатність шукати і використовувати інформацію про фундаментальні і прикладні дослідження. Описувати специфіку комплексних науково-технічних дисциплін. Бути здатним провести дискусію чи написати дослідження про формування загально-технічного рівня наукової методології. Знати основні напрями НТР та особливість її сучасного (технологічного) етапу. Дискутувати про співвідношення технічних дисциплін і соціальної практики. Дискутувати чи скласти доповідь про сутність НТР, її унікальність в історії людства та часові межі, соціальні наслідки НТР, їх зв'язок з характером економіки суспільства, НТР і природу людини. Характеризувати основні тенденції розвитку науки на рубежі ХХ-ХХІ ст. Розуміти засади формування загального наукознавства як результат самопізнання сучасної науки та засади природничих наук. Бути здатним провести дискусію чи написати дослідження про філософію і проблеми математики, методологічні засади кібернетики, методологічні засади сучасної фізики та інших технічних наук.</p>	<p>Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі</p>
7.	<p>Тема 7. Наука у сучасному світі</p>	<p>Вміти характеризувати науку як рушійну силу сучасного прогресу. Могти дискутувати про проблеми етики науки в контексті наукових традицій і наукових революцій. Знати сучасні концепції структури і розвитку наукового знання.</p>	<p>Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі</p>

	<p>Вміти формулювати суть і зміст глобальних проблем, таких як «проблема людини як фокус усіх глобальних проблем; формування соціоекології та етики довкілля» та інше. Знати і могли викласти засади концепції сталого розвитку суспільства. Визначати роль науки у вивченні та розв'язанні глобальних проблем. Знати і могли викласти засади ноосферної стратегії сталого розвитку.</p> <p>Вміти скласти доповіді на тремі: 1. Проблеми наукової раціональності та реалізму в сучасній філософії науки. 2. Проблема реалізму в сучасній філософії науки. 3. Критика догматичної раціональності (Л. Лаудан та Х. Патнем). 4. Критика метафізичного реалізму. Реалізм "із людським обличчям" (Х. Патнем). 5. Антиреалізм у сучасній філософії науки. 6. Конструктивний емпіризм Бас ван Фраассена. 7. Методологічні проблеми нелінійної науки.</p> <p>Вміти дискутувати на теми: 1. Наука в сучасному світі: стан і перспективи розвитку. 2. Сучасна глобальна наукова революція як становлення постнекласичної науки. 3. Зміна засад розуміння реальності в сучасній науковій картині світу: від незмінності до глобального еволюціонізму. 4. Переоцінка ролі фундаментальних теорій у нелінійному природознавстві. Знати і могли викласти засади синергетики як загальнонаукової дослідницької програми вивчення процесів самоорганізації. Вміти провести дискусію на тему: «Конструктивна роль хаосу у становленні складних систем. Принципова складність фракталів».</p>	Тести
--	---	-------

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	40
Індивідуальна робота	10
Самостійна робота	10
Тести	40
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальн	Навчальні тижні	Разом
---------------	-----------------	-------

ої роботи	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Семінарські заняття		5		5		5		5		5		5		5		5		40
Тести																	40	40
Індивідуальна робота							10											
Самостійна робота																	10	20
Всього на тиждень																		100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Система дистанційного навчання університету
<p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бірта Г.О. Методологія і організація наукових досліджень. Навчальний посібник / Бірта Г.О., Бургу Ю.Г., Флока Л.В., Горячова О.О. Полтава: Б.В., 2020. 160 с. 2. Гнатюк Я.С. Діалогічні дефініції логіки комунікації історичних логік. У Нnatiuk - Вісник Прикарпатського Університету. Філософські науки, 2016 р. 3. Я. Гнатюк. Аналітичні інтерпретації в історії філософії. - Філософські і психологічні науки. Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки.– Івано Франківськ: Прикарпатський нац. ун т, 2010. – с. 3-7. 4. Гнатюк Я.С. Раціональна реконструкція як метод прикладної ситуаційної логіки. Науковий вісник Чернівецького університету ..., 2016. 5. Гнатюк Я.С. Філософія освіти і науки. Методологічні та теоретичні проблеми філософії: навчальний посібник / Я.С.Гнатюк, Б.М.Рохман. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2018. – 114 с. 6. Даниляк Р.П. Силабус навчальної дисципліни «Філософія і методологія науки» за вибором студента. Всі спеціальності. Затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та релігієзнавства. Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Електронний ресурс. Режим доступу https://kfsr.pnu.edu.ua/2024-2025/ 7. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с. 8. Карамішева Н. В. Логіка. Пізнання. Евристика: Посібник для студентів та аспірантів. Львів: Астролябія, 2002. 352 с. 9. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с 10. Кругляк М. І. Наука і позанаукове пізнання: проблема взаємодії / М. І. Кругляк // Університетська кафедра. - 2013. - № 2. - С. 126-136. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukaf_2013_2_13 11. Лопатєв А.О. Моделювання як методологія пізнання. <i>Теорія та методика фізичного виховання</i>. 2007. № 8. С. 4–10. 	

12. Марчук М. Проблема соціокультурної зумовленості наукового знання: екстерналізм, інтерналізм і соціокогнітивний потенціалізм. *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць*. Випуск 350-351. Філософія. 2007. С.3-7.
- 13. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с.**
14. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
15. Петрушенко В.Л. Епістемологія як філософська теорія знання: монографія / Віктор Петрушенко. Львів: Видавництво Державного університету «Львівська політехніка», 2000. 296 с.
16. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.
- 17. Семенюк Едуард. Філософія сучасної науки і техніки: підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. – Вид. 3-тє, випр. та допов. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 364 с.**
- 18. Філософія і методологія науки. Курс лекцій. Кафедра соціальних і гуманітарних дисциплін Національного університету цивільного захисту України Харків 2012. – 150 с.**
19. Філософія науки: навчальний посібник: [Електронне видання] / Кузь О.М., Чешко В.Ф. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
20. Філософія науки. Навчальний посібник / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2017. 588 с.
21. Філософія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Чуйко В.Л. та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
22. Філософія та методологія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 223 с.
23. Фурман А.В. Світ методології. *Психологія і суспільство*. 2016. № 2. С. 47–60.
24. Шевчук Р.М. Методологія наукового пізнання: від явища до сутності. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2016. № 1 (11). С. 31–44.
25. Шишкіна Є.К., Носирев О.О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Вид-во «Діса плюс», 2014. 200 с.
- 26. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій / В.О. Ханстантинов. — Миколаїв: МНАУ, 2017. — 188 с.**

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства Вул. Т. Шевченка, 57, Гуманітарний корпус, Факультет психології, каб. 503, телефон: +380342596015; сайт: https://kfsr.pnu.edu.ua/ ; електронна адреса: kfsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Макарова Алла Олександрівна
Контактна інформація викладача	alla.makarova@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

<p>Академічна доброчесність</p>	<p>Вимагається дотримання правил доброчесності, самостійне виконання поставлених викладачем завдань, переклад та виклад навчальних матеріалів державною українською мовою</p> <p>Не допускається передавання паролю до свого облікового запису до системи дистанційного навчання</p> <p>Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному студенту індивідуально. Неприпустимими є плагіат та списування.</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Присутність і робота студентів на лекційних, семінарських заняттях є обов'язковою. Під час навчання в режимі онлайн присутність студента фіксується за наявності включеної відеокамери та прописаного ідентифікатора (прізвище та ім'я студента). Теоретичні матеріали з курсу, а також додаткові ресурси для його засвоєння є доступними на сайті дистанційної освіти (за поданим вище посиланням), у бібліотеці університету та у форматі електронної інформації на сайті бібліотеки університету http://lib.pnu.edu.ua/, https://dlearn.pnu.edu.ua/.</p> <p>Допускається пропуск одного семінарського заняття без відпрацювання. За наявності більшої кількості пропущених семінарських занять або невиконаних тестових завдань необхідно відпрацювати їх шляхом усної відповіді по відповідній темі або написання тесту. Відпрацювання проводяться в межах консультацій (не пізніше одного тижня після пропущеного заняття).</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>На період дії військового стану допустиме відхилення від дедлайнів в розумних межах.</p> <p>При виставленні заліку (мінімум 50 балів, максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному оцінюванні і здачі індивідуальної та самостійної робіт під час аудиторних занять (60 балів), при виконанні підсумкової контрольної тестової роботи – 40 балів), яка проводиться у письмовій або електронній формах.</p> <p>Студент, який не набрав мінімум 50 залікових балів (з можливих 100 балів) за відомістю</p>

	№1, користується повторним правом на складання заліку за відомістю №2. Третя спроба за відомістю №3 передбачає обов'язкове електронне тестування.
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідною поведінкою вважається будь-який вид паління в приміщеннях університету, поява в стані наркотичного чи алкогольного сп'яніння, публічна лайка, вияви ксенофобії, расизму, інші різновиди нетерпимості.
Додаткові бали	При бажанні студента підвищити підсумкову оцінку пропонується виконання індивідуального завдання – написання есе на довільну тему в межах тематики дисципліни.
Неформальна освіта	Студент самостійно обирає джерела для підготовки до семінарських занять (єдиного підручника немає), допускається відхилення від змісту лекційного курсу

Викладач

Макарова А.О.